

CAP

VERMELL

Nº 71

Capdepera-Cala Rajada

Novembre 1986

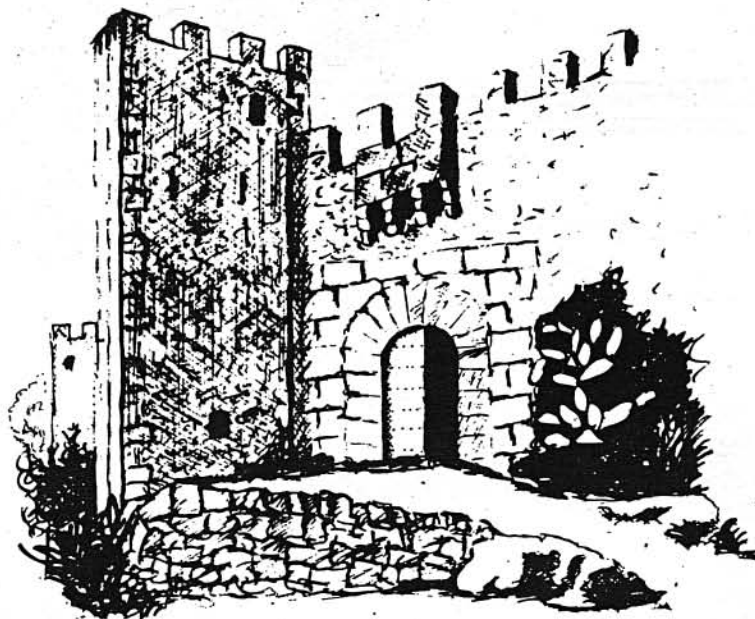
PRINCE
PARCS

Les nostres possessions

s'Heretat

portalet

PROPOSTES ELECTORALS

Comentàvem en el PORTALET del mes passat que els polítics s'ensumen les eleccions i comencen a prendre posicions. Ho escrivíem els mes passat i ja hem rebut la primera oferta electoral de la temporada, datada el 24.10.86, d'un tal Triay Llopis, candidat a la presidència del Govern Balear per la FSB.

Ens ofereix subvencions amb absoluta aquanimitat i igualtat proporcional sense cap tipus de partidismes. Una llei genral d'ajudes a la premsa forana elaborada amb participació de tots els interessats en rebre ajudes, que esperam siguin moltes i abundoses.

CAP VERMELL està oberta a tot tipus de negociació i no fa rosegons a ningú. Com a primera proposta ens sembla bé i estam dispostos a estudiar-la i presentar contra-ofertes; ben sabuts que, així mateix, som un grapat de gent i que la nostra capacitat dissuasiva entre l'electorat gabellí no te fi i mai acaba.

Naturalment, esperam proposicions que ens vulguin fer d'altres candidats per poder mercadejar els millors aventatges per a nosaltres i els nostres lectors. Ens trobareu al Carrer del Port, 43, Capdepera.

Exigim serietat, bona conducta, higiene i candidats amb possibles. Sentint-ho molt no podem atendre als representants de insignificants partits polítics, mancats de diners i vots, que res ens poden oferir sinó involucrar-nos en empreses quimèriques.

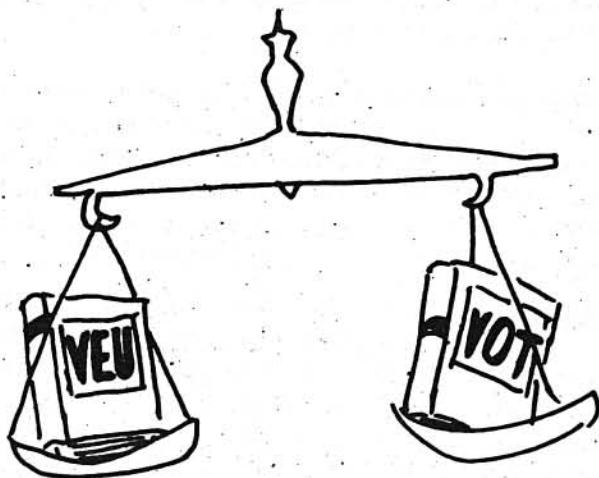
Com aquell qui diu, com si diguéssim, dit així, de passada, a nosaltres ens agradaria una llei d'ajudes generosa, que ens permetés anar a fer sopars de tant en tant. No negam aquí que la llei hauria de començar amb un preàmbul ampulós sobre lo importantíssima i imprescindible que és la premsa forana com a medi de comunicació soical. També ens agradaria cobrar dietes i desplaçaments, engreixar un compte corrent, poder anar a matacens i fer la revista en colorins.

No dubtam que en els pròxims mesos rebrem més proposicions electorals que farem arribar al nostres lectors.

Vos mantendrem informats.

VEU I VOT

Consideràvem, el mes passat, esgotat el tema de les places del poble, però no aquesta secció, òbviament. Així és que encetam, a partir d'aquest número, una nova proposició, argument, assumpte, qüestió, o el que li volgueu dir. Fixau-vos bé en les tres preguntes que formulam, a propòsit de l'urbanisme local, i anau formant-vos una opinió pròpia, per si de cas rebeu la visita dels intrèpids reporters de "Cap Vermell".

- ¿TROBES QUE EL NOSTRE MUNICIPI ESTÀ SUFICIENTMENT URBANITZAT O CREUS QUE S'HA DE SEGUIR EDIFICANT DE MANERA INDISCRIMINADA?

- ¿ALGUNA ZONA S'HAURIA DE PRESERVAR TOTALMENT?

- ¿QUINA?

MARIA MAGDALENA GAMUNDÍ, estudiant

1.- Crec que està bastant urbanitzat. S'hauria de deixar de construir. No sé on s'han de fer més edificis.

2.- Sí, crec que n'hi ha.

3.- Totes les platges haurien d'estar verges, sense cap edifici, sobretot l'Agulla. També pens que les muntanyes s'haurien de deixar sense construccions.

IRMA CAVALLER, cambrera

1.- De molt, massa. I seguiran edificant. Hi ha llocs per edificar però ens llevaran molta zona verda.

2.- Sí, perquè arribarà un punt que no podem ni anar a fer un arròs pels pins perquè no n'hi haurà.

3.- L'Agulla i l'Agulló. Lo que queda de la muntanya dels Pelats.

MARISOL TRABA, dependenta

1.- Sí, creo que està suficientemente urbanizado y los turistas también lo dicen que lo está. Creo que en Capdepera se podría seguir edificando pero en Cala Rajada no.

2.- Sí.

3.- Cala Agulla. Las otras zonas no las conozco demasiado, però creo que a Cala Agulla no deberían tocarla.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot

Mari-Germa Melis

Joana Colom

Maria Vives

Pep Terrassa

Llucià Sirer

Mª Antònia Nadal

Jaume Fuster

Coloma Mayol

Manuel López

Bàrbara Flaquer

Ani Muñoz

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

NOVEMBRE 86

Carrer d'es Port, 43

Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PERILL En el recinte deportiu de S'Alzinar, a la part de la muntanya, s'iniciaren ja fa temps unes obres per a fer un mur de contenció que, per ara, resta inacabat. D'aquell començament de mur en surten unes ferros llargs i punxeguts com a llances que representen un perill suplementari al que ja constitueix el simple fet de pujar a l'empit. Què passaria si algun nin caigués damunt aquells ferros? Ha de quedar així tota la vida? No convendria arreglar-ho?

MILLORES Si hi ha un espai públic que el nostre Ajuntament té cuidat com cal, aquest és el Cementeri. En aquest sentit no podem tenir més que paraules de reconeixement. Darrerament ha estat l'entrada principal i les escales d'accés les que ha estat adecentades de manera convenient. Molta gent que sols acudeix a aquell recinte el dia de Tots Sants, ha pogut comprovar una vegada més lo agradable que resulta la morada dels nostres difunts, des del punt de vista estètic. Esperam que, en anys successius, Ajuntament i Església es posin d'acord sobre a qui correspon fer neta la capella i no hagin de ser els particulars els qui l'hi facin a darrera hora. És l'únic punt negre, i és tan bo d'arreglar!

CORREUS En alguna ocasió ja ens havíem ocupat del misteri que representava el fet de que el servei de correus no es traslladassin al nou local del Carrer des Llum. Feia llàstima veure com aquelles instal·lacions s'anaven fent malbé de no fer-les servir. Ara, sobtadament, els dies 3 i 4 se va fer el canvi, deixant a la fi les immundes oficines del carrer Jaume Cursach. Tots hi sortirem guanyant, empleats i usuaris. Ja era hora.

MOLL D'un temps a aquesta part, moltes són les obres que s'estan duent a terme a la zona portuària i s'ha de reconèixer que des de que aquests servicis foren transferits al Servei de Ports i Litoral de la Comunitat Autònoma, la cosa ha millorat. Ara s'ha començat l'empedrat del Camí de les Àmfores (Camí de Cala Gat), que es completarà en una segona fase. També hi ha prevista una nova il·luminació del moll.

FAR També li ha arribat el torn al Far, al manco a les distintes façanes de l'edifici, que estan siguent referides de bell nou. Bé que ho necessita aquell edifici, que el que es vent n'ha d'aguantar molt.

EDUCACIÓ De novembre a juny poden assistir a les classes d'educació per adults així com a les d'E.G.B. (Graduat Escolar), també per adults, tots els qui vulguin fer-ho. A la l'Ajuntament els informaran. Ja sabeu allò de que el saber no ocupa lloc. Animau-vos!

DINAR Quan un veu la "marxa" de la Tercera Edat, quasi frissa de jubilar-se. Les associacions de Capdepera i Cala Rajada organitzaren un dinar el dia 19 d'octubre a la Font de la Cala, i quan escrivim aquestes retxes n'hi ha un bon grapat que són d'excursió per la Península. Si això és guerra...

CARRETERA Demanàven, en el darrer número, per què no s'arreglava el tram de carretera que va del Coll d'Artà a Artà. Gairebé coincidint amb aquella pregunta, les obres començaren, sortosament. Ara sols ens manca que els rumors insistents sobre millores a la carretera de Son Servera també es duguin a terme, que el que és ara, resulta quasi intransitable. Els accessos a Capdepera, d'aquesta manera, quedarien en un estat més decent que l'actual i nosaltres no ens sentiríem tan aïllats.

PROGRAMA El dia 26 d'octubre, Ràdio Balear d'Inca va dedicar el seu programa "Mallorca canta i balla" a Capdepera. Intervengueren quasi tots els grups musicals del poble i també hi va haver entrevistes al batle Joan Pascual, al regidor Antoni Bonet, i d'altres. Va quedar bastant bé. Sí, bastant bé.

PLE Llamentable, certament llamentable, l'espectacle del Ple de l'Ajuntament en el que es tractà el tema de la tribuna del camp de futbol, el proppassat dia 3. Sense excepcions. I damunt ens quedarem com abans, és a dir, sense aclarir res. Bé, qualche cosa sí que està clara, i és la nul·la voluntat de U.M., A.P. i LL.A.C. d'anar al fons de l'assumpte, i la incapacitat del P.C. i el P.S.O.E. d'anar més enllà del gest testimonial. Altres detalls: una certa arrogància, una mena de prepotència per part del batle, i el "show" de la presència dels treballadors d'en Pep Gómez. ¿Què hi podem afegir? Poca cosa, a no ser la constatació del sentiment d'impotència i de malvolguda resignació que ens està invadint. No, no en sabrem res.

LA SALA

EXTRACTOS DE ACUERDOS
DEL
AYUNTAMIENTO PLENO

SESION ORDINARIA DEL DIA 2.OCTUBRE.1986

En materia de urbanismo son aprobados los proyectos de electrificación y alumbrado público del barrio Es Coll D'Os, redactados por D. Miguel Rosselló Sard.

Así mismo se encarga a GEMA el estudio de delimitación del polígono del barrio de Son Moll.

Finalmente, también en materia de urbanismo, es aprobado el pliego de condiciones para la instalación de un vertedero de escombros.

En otro orden de cosas, D. Marcelino López Cirer presenta al Pleno Municipal su dimisión de los cargos que ocupa como Teniente de Alcalde, miembro de la Comisión de Gobierno.

Se acordó adquirir una parcela de terreno junto al campo municipal de deportes, por un precio de 760.000.- pts.

En materia de Cultura, se acordó solicitar la integración en la red de escuelas elementales de música de la Comunidad Autónoma, para los centros S'Alzinar y S'Auba.

Para hacer frente a diversos gastos, para los que no existe consignación presupuestaria o ésta es insuficiente, se acuerda probar el expediente de modificación del presupuesto.

Finalmente, en el turno de ruegos y preguntas y, previa la declaración de urgencia, se acuerda encargar la confección de 3.000.- poster, en colaboración de la Consellería de Turismo.

El Sr. Alcalde, en este mismo turno de ruegos y preguntas, informa de la actuación del Policía D. José Manuel Sansabas, en el salvamento de dos subditos extranjeros.

SESION EXTRAORDINARIA DEL DIA 3.NOVEMBRE.1986

Esta sesión se ha celebrado a petición de los Concejales del PCIB y PSOE, para tratar sobre "Derrumbe del alero sobre las gradas del campo municipal de deportes".

Son leídas las mociones presentadas en el Pleno por D. Marcelino López Cirer y por D. Pedro Nadal Mestre.

Tras la discusión sobre cual de las dos mociones debían ser objeto de debate por el Pleno, el Sr. Alcalde responde a las preguntas que le formularon sobre el tema del orden del día.

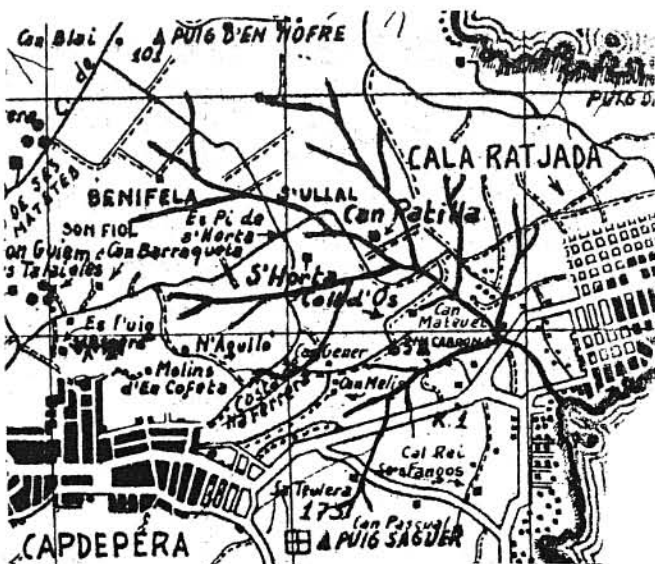
L L O C S   D E   V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

IX. LA CONCA DEL TORRENT DE SON MOLL

La conca del torrent de Son Moll és molt reduïda, tan sols compta, segons el Servei Hidràulic de les Illes, amb 3 Km² d'extensió. En conseqüència, el caudal que recull el torrent o torrentera és gairebé insignificant.

El subsòl de la conca és quasi tot calís, la qual cosa permet la filtració i emmagatzament de l'aigua de pluja. A la vessant oest del torrent hi ha una extensa capa de marès; precisament va ésser amb marès de Ses Pedrerès que es va construir l'església parroquial de Capdepera. En el coster nord del Puig d'Es Molins i de Ses Penyes alternen o se mesclen els estrats calissos i els margosos.

Com he dit, la conca és molt reduïda i, per tant, el mantell d'aigua subterrània no pot fer miracles; cal tenir en compte que no disposa de fonts de realimentació. Des del meu punt de vista, corr el perill de la sobreexplotació, és a dir, que el volum d'extracció d'aigua sigui més alt que el volum de reposició mitja anual del mantell.

Els pous de més fort caudal se concentren a la part més baixa de la conca. Pareix lògic que així succeeixi, doncs, per ésser el subsòl fonamentalment calís. La força de gravetat ha de provocar el moviment dels corrents d'aigua cap a uns nivells cada vegada més baixos on va concentrant-se.

Me contaren que els pagesos vells de S'Horta tenien ben clar que si del pou de S'Ullal de Ca'n Patilla s'extreia molta d'aigua, ben aviat el seu pou la perdia.

De fets com aquests cal treure la conclusió que hi ha pous millor situats que d'altres i que aquesta circumstància facilita l'apropiació dels recursos hídrics de la zona.

Una altra dada molt a tenir en compte és la cota de profunditat. Els pous fets els darrers anys tenen la cota per baix del nivell de la mar; alguns fins a 30 metres. Els pous més fondos també tenen avantatges per apropiarse dels corrents d'aigua subterrània.

Per aquestes raons és molt probable que els pous de la zona de Ca'n Patilla es prenguin l'aigua mútuament. Per altra part, aquestes cotes de profunditat tan altes no fan més que augmentar el risc de que l'aigua de mar invadesqui la zona i els pous se salinitzin.

A la conca hi ha set o vuit pous que tenen un caudal mig instantani que oscil·la entre els 15.000 i els 36.000 litres/hora; quantitat més que respectable. A finals d'estiu, a conseqüència de l'alta extracció, mostren símptomes d'esgotament, és a dir, baixa el nivell i disminueix el caudal.

Quan es donen símptomes d'esgotament la mesura que cal prendre és reduir l'extracció de l'aigua o, millor, paraitzar-la. Però clar, hi ha tres pous, el que té en concessió "Agua Capdepera S.A." i els dos de Ca'n Patilla propietat del Sr. Balaguer, que són importants perquè abasteixen la poblada zona turística de Cala Agulla i no poden deixar de fer-ho.

La conca, pel fet de la seva estratègica situació geogràfica, per a les dues empreses, té un valor econòmic afegit molt important; és a dir, la proximitat de la zona suministrada permet estalviar costoses despeses de manteniment respecte dels pous de Na Maians o de Ca'n Planetes.

Aquestes avantatges de caire econòmic motivaran les empreses a explotar fins a on sigui possible els recursos hídrics, cosa que pot provocar conflictes entre elles mateixes i un negre futur per a la resta de pous de la conca.

NOTA DE PROTESTA

La Agrupacion del P.S.O.E. de Capdepera, quiere dejar patente su protesta. Sobre el comunicado que mandamos a esta revista, debido al recorte que habeis hecho, y publicado incompleto. Ya que en el Punto dos, habeis censurado, la mitad de este punto.

Que debia decir: Esta colaboracion no se ha visto correspondida por los grupos en el poder, que han demostrado no tener ninguna voluntad politica y poca iniciativa, la parte subrayada es la que falta.

Esta agrupacion cuando envia un comunicado, es en la confianza que se respecte su contenido. Desconocemos las causas de tal omision, pero os pedimos, que lo publiqueis completo.

Tambien deseamos expresar nuestra disconformidad, en el escrito que haceis sobre la tribuna. Donde decis que solo el partido comunista ha sido el unico que ha pedido explicaciones. Y que para los otros partidos politicos parece normal que la tribuna caiga. Estas afirmaciones es una falta de etica a la imparcialidad informativa, y unas afirmaciones gratuitas y falsas. Ironizadas sin base cierta. Porque este grupo PSOE local dos dias antes que saliera lo publicado, el escrito y demandas del PC. Habiamos mandado a la alcaldia una peticion, con fecha 9-10-86 cuya fotocopia os adjuntamos y que demuestra vuestra falta de informacion.

Deseamos y esperamos que esta nota sea publicada completa.

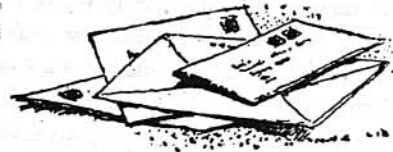
Sin otro particular os enviamos un cordial saludo.

AGRUPACION LOCAL DEL POSE

.....

NOTA DE LA REDACIÓ: Senyors del PSOE, duis les sabates girades de peu. Com veis, quan se'ns demana que publiquem integrament una nota, com en el cas de la que precedeix aquestes retxes, ho feim, faltes d'ortografia incloses. En el cas del vostre comunicat que publicarem en el número anterior, no ens parlàreu de que s'hagués de publicar lletra per lletra, i lo que fèrem va ser publicar un resum que en res trastocava el seu sentit. És pixar fora del test, aquesta

indignació vostra perquè deixarem en el tinter allò de que "han demostrado no tener ninguna voluntad politica y nada iniciativa". ¿De veres ho trobau tan important? No pot ser mai. Per altra part, diguérem sobre l'afer de la tribuna que pareixia que sols el Partit Comunista havia demanat explicacions. Pareixia, al.lots, pareixia. Enteneu? I és que sols el P.C. ens havia confirmat que hagués sol.licitat les dites explicacions, no així aquest PSOE, que ara ens acusa de manca d'informació. Evidentment, hi ha moltes coses que ens passen per alt, no ho negam, però bé que sou bons per fer-nos arribar allò que voleu que publiquem. Ja deim, aquesta sulfurada nota que ens heu enviat ens pareix una sortida de to impròpia d'un partit polític que aspira a governar aquest poble. En serió, això son al.lotades. Ah! I no oblideu que "Cap Vermell" està sempre obert al PSOE i a tots els altres partits, però no és el portaveu de cap. Ni dels socialistes. Està clar?

Estimat portala badoca:

Ens ha alegrat molt llegir el vostre Contra-portalet tirant llamps i pestes en contra de la plaça. Ja era hora que qualcú aixecàs la veu discordant! Sinó hom pensaria que aquest és un poble de beneits on tothom respon allò que vol el qui pregunta.

Creis que hem cercat de de bo i per molt que ho havem fet, no hem pogut trobar un'gabellí que no vulgui una plaça a Capdepera, i vetaqui que quant ja donam les entrevistes per acabades damunt aquest tema i sense anar-ho a cercar ens surt tot just l'opinió que ens faltava per fer bo allò de que les excepcions confirmen la regla.

Per altra part creim molt encertat allò de que tanmateix no hi anireu mai a badocar, pot esser vos agrada més badocar enfora...

Moltes gràcies per la vostra col.laboració.

L'equip de "Veü i Vot"

(passa a la pàgina següent)

Sr. Director:

Agradeciéndole la atención prestada y en la seguridad de no abusar de su amabilidad le ruego. si así lo tiene a bien, la inserción en su Revista del siguiente escrito: "La Objeción de Conciencia: Modo de empleo".

La Objeción de Conciencia: Modo de empleo

Lo primero, como es natural, pensárselo

Lo primero, como es natural, pensárselo muy bien. No se trata de no hacer la mili, simplemente, porque no. Se trata de negarse al servicio militar estando convencido y en posesión de argumentos y/o creencias muy serias y coherentes, siendo consecuentes con el compromiso adquirido en todas las ordenes de la vida.

Lo ideal es que conozcaís a algún objetor y si no escribidnos al Apdo. 119 de Manacor. Siempre es más fácil y seguro conocer a alguien que ya lo hizo.

Te puedes declarar objetor de conciencia en el Ayuntamiento o en la Caja de Reclutas.

Lo que es importante es que lo hagas antes de ir al CIR, porque en el CIR se considera que ya estás en filas. La Ley no prevee el caso de objetar durante la mili, aunque si se tiene muy claro ¿Porqué no se va a poder cambiar de idea y actuar en el momento que se crea conveniente?. Y de todas formas objetores se han declarado antes, durante y después.

Hay que presentar una Declaración Jurada y fotocopia del DNI. Es posible que incluso en la Caja de Reclutas te faciliten ésta Declaración Jurada en modelo oficial.

Modelo de Declaración Jurada:

Yo.....
 con DNI.....
 natural de.....
 nacido el día.....
 con domicilio en.....
 calle y nº.....
 debiendo incorporarme a filas en el R/.....
 llamamiento del presente año en el CIR nº.....

Declaro:

Que soy Objetor de Conciencia y por ello no pienso incorporarme a filas para cumplir el servicio militar.

Qué me presento voluntariamente a las autoridades militares correspondientes para hacer constar mi condición de Objetor de Conciencia.

.....a.....de.....de...
 firmado

Es conveniente guardar una fotocopia.

Para mayor tranquilidad personal si ese día te haces acompañar po alguien, objetor, a ser posible, te sentirás más tranquilo y seguro, aunque ya, hoy día, la mayoría de militares han empezado a desarrollar cierto respeto por los que no comulgan con sus ideas. Y a la salida, unas cervezas para celebrarlo se toman mejor entre amigos que sólo. Por experiencia.

José Mª Cerezo Jara

Manacor a 16 de setiembre de 1986

L'Esperança '86

Al nostre derrer nombre, publicarem les basses del Segon Concurs de Pastissos i Quemullars que tindrà lloc dijous dia 18 de Decembre organitzat per CAP VERMELL. Tots els que vulguin participar-hi, ja sigui per dur-hi pastissos com per menjar-ne, vos donam lloc i horari.

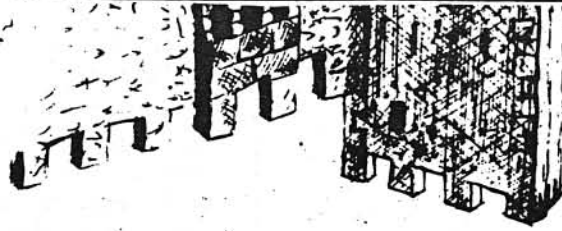
Les obres hauran d'esser presentades en el Saló de Sessions de l'Ajuntament el dia 17 de Decembre de 16 a 18 hores.

Les coques romandran exposades al públic el dijous dia 18 de 12 a 13 hores i a partir de les 18 hores, que es farà l'entrega de premis i a continuació hi haurà la degustació de les obres concursants i vinet a rompre.....

Vos esperam a tots.

C O N T R A P O R T A L E T

Aquesta revista té empresa una autèntica creuada en defensa de la llengua catalana, cosa que no me pareix bé. Entengem-nos, jo no tenc res que dir de la nostra llengua, i la prova està en aquests comentaris que, com veis, hi estan escrits. Me pareix bé que es vulgui conservar, com a testimoni d'un passat que és patrimoni de tots. Però hem de ser realistes i entendre que el futur va per un altre camí, un camí que passa per l'utilització del castellà en totes les circumstàncies vertaderament importants, i deixar el català per lo folklòric o anecdòtic. No som partidari de mesures massa dràstiques, però probablement no resultaria excessiu aplicar algun sistema "convinent" a fi d'evitar l'autèntic "desmadre" lingüístic que estam visquent. Per si poden servir d'orientació i esperant que resultin un exemple a imitar, heus aquí les nobles paraules del senyor Rodrigo Castañón, que ja l'any 1837 es veié obligat a donar alguns consells benefactors en defensa de la llengua de tots, el castellà:

" GOBIERNO SUPERIOR POLITICO DE LAS BALEARES.

CONSIDERANDO que el ejercicio de las lenguas científicas es el primer instrumento para adquirir las ciencias y transmitir las, que la castellana, además de ser la nacional, está mandada observar en las escuelas y establecimientos públicos, y que por haberse descuidado esta parte de instruccion en las islas viven oscuros muchos talentos que pudieran ilustrar no solamente á su pais sino á la nacion entera; deseando que no queden estériles tan felices disposiciones; y considerando finalmente que seria tan dificultoso el corregir este descuido en las personas adultas como será fácil emendarle en las generaciones que nos sucedan, he creído conveniente con la aprobacion de la Escma. Diputacion provincial, que en todos los establecimientos de enseñanza pública de ambos sexos en esta provincia se observe el sencillo método que á continuacion se espresa y se halla adoptado en otras con mucho fruto.

Cada maestro ó maestra tendrá una sortija de metal, que el lunes entregará a uno de sus discípulos, advirtiéndole á los demas que dentro del umbral de la escuela ninguno hable palabra que no sea en castellano, so pena de que oyéndola aquel que tiene la sortija, se la entregará en el momento, y el culpable no podrá negarse á recibirla; pero con el bien entendido de que en oyendo este en el mismo local que otro condiscípulo incurre en la misma falta, tendrá accion á pasarle el anillo, y este á otro en caso igual, y asi sucesivamente durante la semana hasta la tarde del sábado, en que á la hora señalada aquel en cuyo poder se encuentre el anillo sufra la pena, que en los primeros ensayos será muy leve; pero que se irá aumentando asi como se irá ampliando el local de la prohibicion, á proporcion de la mayor facilidad que los alumnos vayan adquiriendo de espresarse en castellano, y para conseguirlo mas pronto convendrá tambien señalar á los mas adelantados algun privilegio, tal como el de no recibir la sortija los lunes, ó ser juez en los pleitos que naturalmente se suscitarán sobre la identidad ó dialecto de la palabra en disputa.

De esta manera, insensiblemente, sin trabajo alguno de parte de los maestros, y siendo los castigos incomparablemente menores que las faltas, se conseguirá no solamente que al cabo de algun tiempo de constancia llegue á familiarizarse la juventud mallorquina con la lengua en que están escritas las doctrinas y conocimientos que aprende, y á espresarlos con facilidad y soltura, sino tambien el que se guarde mas silencio en las escuelas por el temor que cada uno tendrá de incurrir inadvertidamente en la pena del anillo y esponerse al castigo; ó á lo menos á las zozobras que siempre le precederán.

El zelo mejor entendido de los maestros en plantear y sostener esta medida tan sencilla y el adelantamiento de sus discípulos, será un mérito particular para unos y otros y un objeto especial de exámen en la visita anual que pasaré á todas las escuelas de la provincia; y para perpetuo recuerdo y observancia de esta disposicion se conservará fijo en el interior de las escuelas el presente edicto.

Dado en la ciudad de Palma á 22 de febrero de 1837."

- Certament, vosaltres pertanyeu a una nova "for-nada" de pescadors. Durant uns anys, els joves del poble li havien donat l'esquena a la mar... Què passa ara? És degut a la crisi econòmica que la gent hi ha tornat?

- Pot esser una causa, aquesta, però no la única i decisiva.

- Efectivament, crec que la causa principal ve donada per la tradició familiar. Alguns no hem vist res més a ca nostra i ni ens hem plantejat una altra alternativa professional.

- També és que la feina ha canviat molt. Abans resultava poc atractiva per als joves perquè era un mai no acabar. Quan era bon temps no paraven mai. Ara és distint, tenim uns horaris com té tothom, encara que més amples, però al manco saps quan comences i quan acabes.

- Sí, els horaris han influït en que els joves tornin a la mar.

- També passa que, a part de no ser uns esclaus, com altre temps, tenim més oportunitats professionals, perquè estam més preparats.

- Però encara es guanya poc...

- Lo pitjor és que mai saps que guanyaràs i, sobretot, que has de ser suficientment previsor com per guardar per a l'hivern lo que te sobra de l'estiu. Els hiverns són molt dolents.

- Hi ha moltes feines que estan més ben pagades, sobretot a l'hosteleria, però també tenen l'inconvenient de ser de temporada, i encara que durant tres mesos puguin cobrar del "paro", tenen tres mesos sense cobrar res. Noltros en canvi, sempre guanyam qualche coseta.

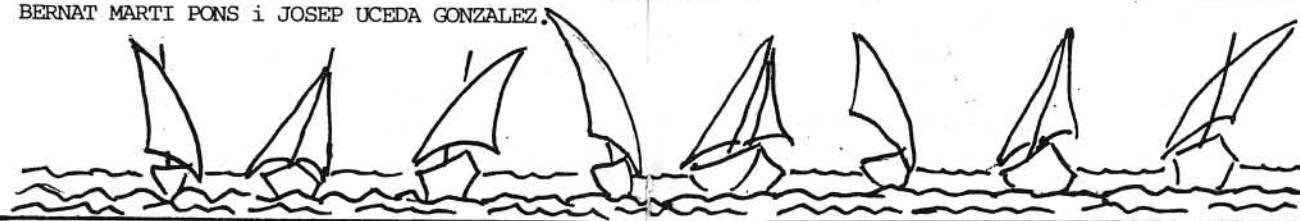
- Jo crec que, al contrari de lo que passava temps enrera, els joves ja no consideren aquesta feina com a de classe baixa. Potser que algú encara tengui alguns prejudicis, però la mentalitat ha evolucionat molt, entre altres coses perquè també el nivell cultural dels mateixos pescadors ha augmentat molt.

- És que abans, els pescadors estaven reclosos en un grup social tancat damunt ell mateix.

- Com que no tenien temps per a res més, els mariners anaven de ca seva a la feina i de la feina a ca seva. Avui, les relacions amb els altres grups socials són intenses i el coneixement mutu molt millor.

- Però la pesca, per a molta gent encara és una desconeguda...

Si hi ha un treball dur, a ca nostra, és el de pescador, per bé que les noves tecnologies l'estan dulcificant de manera important. En qualsevol cas, essent com és de car el peix, mai ha estat el pescador suficientment remunerat, o al manco no de manera proporcional al seu esforç. Volem aquest mes compartir uns moments amb tres joves pescadors, amb possessió del títol de Patró de 2ª de Pesca Litoral, representants, possiblement, d'una nova generació de marins que té una altra visió del propi "rol" social i de les possibilitats del sector que representen. Ells són PERE MERCANT TERRASSA, BERNAT MARTI PONS i JOSEP UCEDA GONZALEZ.

- Sí, però menys. De totes maneres, el coneixement que se'n té, per part de l'altra gent, és bastant anecdòtic, sense un vertader interès per la problemàtica del sector.

- ¿Encara vos segueixen regalant els títols professionals, com es feia abans?

- Amb tota seguretat, si hi ha un sector que ha posat alt el llistó de les exigències, aquest és la pesca. No hi ha cap professió no qualificada que exigisqui títol als principiants. Per a pescar s'ha de tenir el certificat de "Competència de Mariner", que encara que és molt senzill de treure ja representa una trava. Però és que si parlem de títols com el nostre, el Patró de 2ª de Pesca Litoral, mínim exigible per a manar una barca de "bou", és que la cosa ja es complica molt.

- Per aquest títol s'han d'aprovar assignatures de Meteorologia, Legislació, Navegació, Astronomia, Primers Auxilis, Matemàtiques, Biologia marina, Pesca, Construcció Naval...

- Tot això?

- Sí, tot això. Sols partint d'una base cultural prèvia, es pot intentar, i això després d'un anys de classes diàries, robant hores al descans i a l'esplai.

- A la pràctica, hi ha coses d'aquestes que no les feim servir, tenint en compte que ens movem en un espai geogràfic molt restringit. Però com que això és una particularitat com la legislació no pot contemplar, les exigències són moltes. Amés, tot això s'ha de saber, perquè un moment donat et pot fer falta.

- Els patrons vells saben les pesqueres amb els ulls clucs i tornen a port quasi sense necessitat de consultar el compàs, però també és cert que, pentura, no sabrien resoldre problemes majors.

- De noltros el que s'espera és que sapiguem pescar, i això no s'ensenya a cap escola. Aquí la pràctica és fonamental.

- De totes maneres, crec que és important que la gent conegui que, sobretot en els llocs de responsabilitat, la pesca no és per a analfabets.

- I com estam de recursos? Encara en queda de peix?

- Jo crec que sí que en queda, encara que algunes espècies estan mostrant símptomes de recessió.

- Aquí hem tengut la sort de que hi ha hagut un gran conservadurisme a l'hora d'aplicar noves tècniques de pesca, i això ha evitat que les pesqueres quedassin arrassades.

- Però això no basta. Si no s'haguessin restringit els dies i horaris de pesca, i no s'haguessin aplicat mesures de control de malles, etc. ja no n'hi hauria ni un de peix.

- Probablement, aquestes mesures restrictives encara hauran de seguir augmentant...

- També s'ha de dir que estan restringides a la desfeta de barques velles, les noves construccions.

- Mentrestant, la pesca deportiva ha experimentat un autèntic "boom" i ara ja és quantitativament important.

- El problema és que no hi ha medis suficients per a controlar la pesca, tant la professional com la deportiva.

- Afortunadament, com ja s'ha dit, els recursos nostros no estan totalment esgotats, i tenguent tots un poc d'esment, aquest sector pot tenir futur. A les nostres Illes, contràriament a lo que pasa per altres zones, encara no hem hagut d'emigrar degut a la manca de peix.

- El mariner és de cada dia més conscient que val la pena conservar els recursos, perquè sap que aquesta és l'única manera de poder seguir fent-s'hi les sopes el dia de demà. Crec, de totes maneres, que no sols depèn d'ell. La contaminació també té una influència negativa molt important, i això escapa al control de pescador.

- Lo cert és que la demanda de peix augmenta i en canvi l'oferta segueix essent la mateixa o inferior. No estan realment disparats els preus?

- També va cara la carn... Algunes espècies, certament, són per a privilegiats, però peix se'n pot menjar encara a preus que fan rialles, com fa deu anys.

- Hi ha dies que, el gerret, per exemple, no el podem ni vendre...

- Llamentablement, però, no sempre se n'aprofita el consumidor, sinó els intermediaris. La gent creu que el pescador se fa d'or, però la realitat és una altra. El mariner ras, sense cap altra responsabilitat, guanya poc.

- I això d'anar "a la part", no és un sistema arcaic?

- Sempre és un al·licient saber que com més peix agafes més guanyes. Això fa que hi posis interès. És clar que és còmode saber lo que guanyaràs a fi de mes, però crec que estam per damunt dels mínims que podrien oferir les empreses.

- Per cert, creim que hi ha poc "esperit" empresarial. Què deis vosaltres?

- Aquí l'estructura és de caire familiar en la majoria de cassos.

- Jo no crec que ningú es planteji la pesca com un negoci, per aquí. Pràcticament tots els propietaris també hi fan feina, i com que la manera millor de poder-hi treballar és tenint barca pròpia, això fa que existesquin "empreses".

- Si els propietaris no hi estan damunt o no hi participen com a patrons o motories, a duen el peix a vendre a Palma, la cosa va malament.

- És per això que els propietaris volen que els fills també s'hi dediquin. En canvi, els mariners no propietaris s'estimen més que els fills facin una altra feina.

- Els treballadors de la mar han aconseguit moltes millores, però encara hi ha reivindicacions pendents.

- Jo crec que és important esser optimistes i que altres joves vegin en la pesca una sortida professional igual a qualsevol altra. Crec que amb totes les mesures ja preses i amb la col·laboració de tots, la pesca pot seguir essent un medi de vida per a moltes famílies del poble.

- A no desanimar-se, doncs.

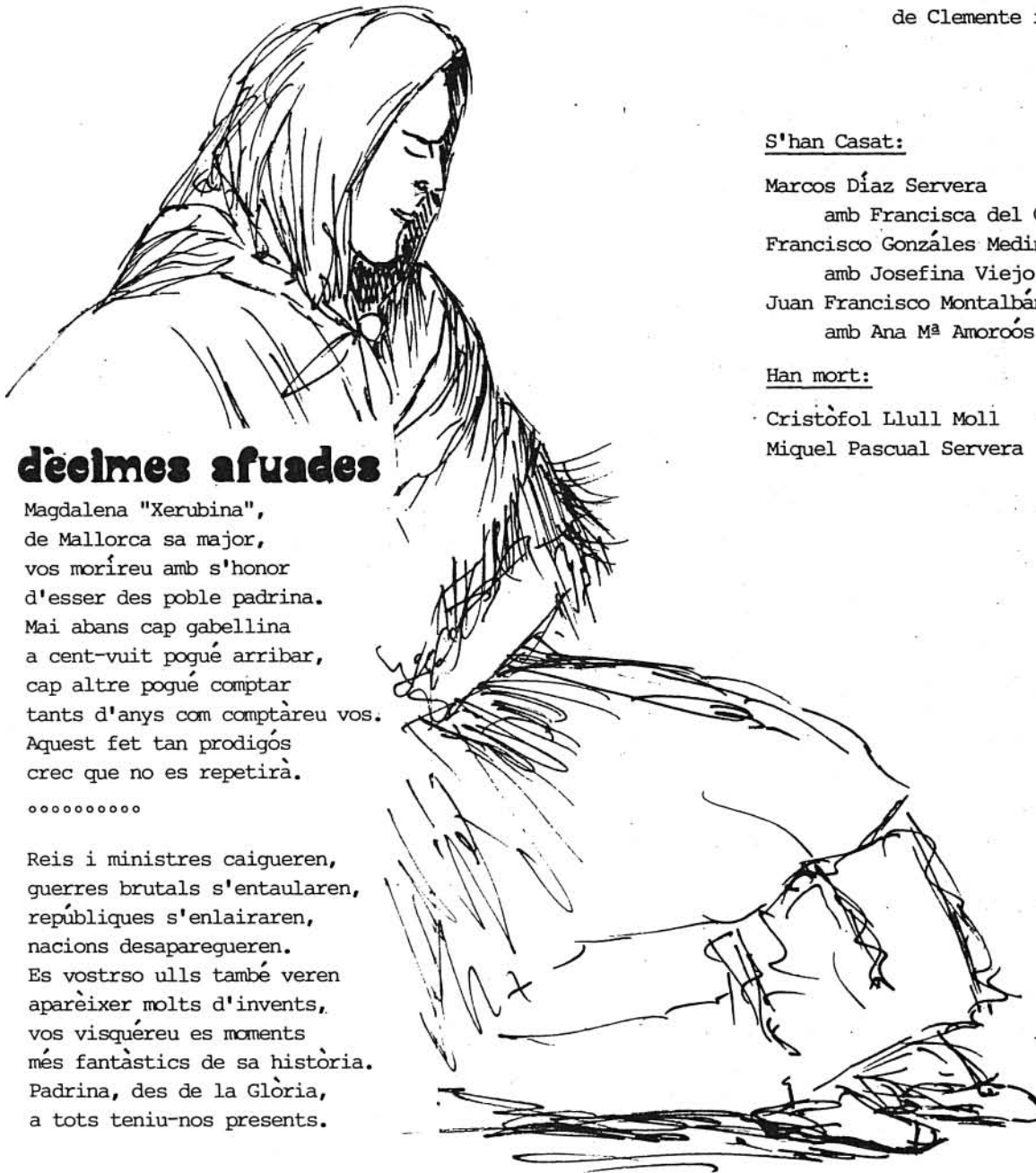
per què ?

PER QUÈ els alumnes de l'aula d'educació compensatòria no poden compartir el recreo amb els altres alumnes de S'Alzinar?

PER QUÈ no normalitzen el Cementerio Municipal?

PER QUÈ va caure la tribuna del camp de Futbol?

PER QUÈ n'hi ha que duen pistola quan no importa?

dèlmes afuades

Magdalena "Xerubina",
de Mallorca sa major,
vos moríreu amb s'honor
d'esser des poble padrina.
Mai abans cap gabellina
a cent-vuit pogué arribar,
cap altre pogué comptar
tants d'anys com comptàreu vos.
Aquest fet tan prodigós
crec que no es repetirà.

oooooooo

Reis i ministres caigueren,
guerres brutals s'entaularen,
repúbliques s'enlairaren,
nacions desaparegueren.
Es vostrso ulls també veren
aparèixer molts d'invents,
vos visquéreu es moments
més fantàstics de sa història.
Padrina, des de la Glòria,
a tots teniu-nos presents.

DURANT EL MES D'OCTUBRE...

Han nascut:

Sergio Pérez de Casa,
d'Antonio i Mª Lourdes.
Sabrin Lasgaa Amores,
d'Aissa i Carmen.
Yolanda Cerro Valeriano,
de Santiago Pedro i Antonia.
Marta Mercant Gil,
de Juan i Teresa.
Jesús Sánchez Massanet,
de Jesús i Rafaela.
Mireia Flaquer Llull,
de Clemente i Maria.

S'han Casat:

Marcos Díaz Servera
amb Francisca del Carmen Beltran Verger.
Francisco Gonzàles Medina
amb Josefina Viejo Rodríguez.
Juan Francisco Montalbán Pérez
amb Ana Mª Amoroós Amorós.

Han mort:

Cristòfol Llull Moll
Miquel Pascual Servera

Les nostres llegendes

EL FERRERET

Era trenc d'alba quan el ferreret preparà la fomal. Preparà l'estopa i pegant amb la foguera a la pedra saltaren les espurnes. L'estopa s'encengué. Posant-la, tapada de carbonissa, al centre de la foganya, començà a manxar. Prest el carbó esdevengué brasa.

Era el treball habitual al començar la jornada. No obstant, aquella matinada el ferreret no es comportava amb l'habitud de sempre. Hi havia en el seu afer quelcom inusitat, inquietant. Esverat, com a desassossegat. Semblava esmaperdut, sense la presència d'esperit usual en ell.

Amb les estenalles agafà un ferro torçut i el ficà sota les brases. Com atordit es quedà amb l'esguard fix en el ball esburbat de les flames. Semblava hipnotitzat. Quelcom estrany l'horroritzava i el soscavava per dintre. Se sentia dolorosament brut, inhumà i covard. Havia estat feble. Amb una feblesa violenta, cruel, sanguinària. L'havia encegat la vanitat, l'orgull de mascle... I l'havia encegat, també, el sentir-se rebutjat com a ésser inferior, per no pertànyer a l'honorable gremi dels adinerats i perquè portava les mans calloses, plenes de les durícies del treball. Fou dur, molt dur, i ell s'encegà i va perdre la serenitat. Ell, normalment assossegat, temperat, s'enfurió com una salvatgina entrampada.

Agafà el ferro roent amb les estenalles i sobré l'enclusa, a cops de mall, l'afaiçonà per a dar-li la forma de ferradura. Però seguia abstret, aïllat dins els propis pensaments, sense prestar interès o atenció al treball.

El Pla d'en Cosset era aleshores una ampla garriga amb quatre cases aïllades. Una d'aquestes cases era la ferreria. Allí hi pujaven els conradors de tots els indrets del terme a encomanar arades, relles i altres eines que els hi eren necessàries, així com a ferrar-hi les bísties per al conreu. Venia també de pas per pujar al Castell, on cada diumenge i festes de guardar els habitants d'aquelles contrades hi pujaven per a oir missa. El ferreret no era gaire donat a les coses de l'església, però darrerament hi

sovintejava les visites, gairebé amb assiduitat. No se'n perdia cap de missa diumengera.

Estava enamorat, follament enamorat de na Maria de S'Heretat. Na Maria! Què era na Maria per ell? S'ho preguntava sovint. I gairebé mai trobava les paraules adequades per a definir-ho, per a donar-ne la idea exacta, per a explicar el veritable gruix, perquè no tenia, no, el seu amor per na Maria límits fixats. Ho era tot per ell. Alçària i amplària, grandària i extensió, fins a l'infinit, sense horitzó que posàs fita o parany. Ho era tot. Des de les minúcies més insignificants fins a la grandesa més sublim. Tot era magnificat per l'amor a Maria. Aquell amor seu, se repetia, era quelcom que ultrapassava la comprensió humana, com un miracle d'inspiració divina. Estava obsessionat, posseït pels encants de Maria, captivat, submergit en un dolç arravatament...

Na Maria passava tots els diumenges per davant la ferreria. Ell l'esperava sempre dret al llindar del portal, per veure-la passar. I el cor li batejava força. Ella solia saludar-lo amb un somriure. Ell la seguia d'enfora. Els pares d'ella, que sempre l'acompanyaven, li infonien respecte i temor al mateix temps. Tot el seu ésser d'home impulsiu quedava impedit per aquella presència dels pares. I tot el seu afer es reduïa a mirar-la, mentre el sacerdot oferia a Déu el sacrifici del cos i la sang de Jesucrist sota les espècies de pa i vi. Ella, arraulida per la devoció, no se n'adonava de la insistència de la mirada d'ell. Però el pare sí que va adonar-se'n i no li passaren desapercebudes ni la intenció ni la intensitat de l'esguard del ferreret. S'enfurió força. I decidí tallar-ho de cop, abans de que la filla pogués quedar encisada per aquella mirada tendra i seductora. I un dia entrà a la ferreria dispost a posar parany a les esperances del ferreret. Era home aixut, de poques paraules, directe, avesat a agafar el bou pel banyam i a fer ajupir a la gent sota les seves ordres. Autoritari i mal de torcer. Era corpulent, galta-plè i panxarrut. Imposava, la seva presència.

(passa a la pàgina següent)

Bon dia.

Bon dia que Déu mos do.

He observat que sovint mires la meva filla, amb molta tendresa.

Sí senyor. N'estic força enamorat.

Idò això s'ha d'acabar.

Per què, senyor? Les meves intencions són nobles, vull casar-me amb ella.

De cap manera. La meva filla no és per a un menestral com tu, amb les mans plenes de calls. Com t'atreveixes a ambicionar la meva filla si no tens on caure mort? Es necessiten molts de diners per poder ser el meu gendre. A més, ja està promesa a un de la nostre classe. Així que, vius i orelles dretes, si tornes a mirar-la et farà malbé.

L'amo de S'Heretat sortí de la ferreria sense més paraules. El ferreret, humiliat, quedà encès de rabiura. Encegat. El fiblonava una necessitat imperiosa de revolta. Un remolí d'idees encontrades li aigualia el seny. La noció del bé i del mal es barrejava en un batre sense remei. I el ball esburbat de la venjança el colpia a un ritme endimoniat. Dins el fondal del seu ésser, com un bolet enverinat, es regruixava el desig de retornar l'escomesa i vessar tota la lleixivada que li fermentava, agra, dins el pit. I al teler de la pensa ordí molts de fils per a teixir la revenja. Seria implacable, no es deixaria immutar per precés ni pietats. Ho decidí. I rebutjà tots els plantejaments reflexius de la seva consciència. Es tancà a tota reflexió sobre les avinenteses que podrien esdevenir-se de la seva venja. Intuïa que es condemnava irremissiblement, però no podia, ni volia, acallar els bramuls del seu

ego. Res el detindria. El seu destí estava traçat amb retxes de sang.

Pobre ferreret! Ja estava immers sense remei dins l'ordidura de la tragèdia.

I dugué a terme la venjança.

Esperà na Maria a la camada que, dins el comellar de S'Heretat, anava fins a Sa Torre. Li va confessar els seus sentiments. Ella, na Maria, com havia fet son pare, el rebutjà, l'humilià i li va retreure també la seva pobresa, la seva condició de miserable i va tractar-lo amb menyspreu i indignació. L'envaí, al ferreret, un atac de folia. I perduda la facultat de raciocinar es deixà arrossegar per l'impuls de la venjança, tant de temps gestada. I la matà. I la trossejà, per tirar-la dins un avenc.

Per això, aquell matí, encenguent la fornal, estava com hipnotitzat per quelcom que l'horroritzava.

Prest descobriren l'assassinat i l'assassí. L'empresonaren, el jutjaren i el condemnaren a morir i... La condemna fou més dura que no pas el crim, més implacable, més inhumana, perquè va anar més enllà de la mort. El cadàver fou troosejat i cobert d'escarn. I perquè servís d'escarnment, fou passejat dins unes beaces per tots els carrers de la vila. La gent es persignava horroritzada al pas de la comitiva.

I diu la llegenda que a les nits de tempesta se sentien els gemecs de dues ànimes en pena, que romanien condemnades a purgar llurs pecats abans de pujar al cel.

JOAN RAI.

Des del Castell amb amor

Conciutadans estimats: Alegrau els cors, aixecau l'ànim, refocil·lau l'esperit! L'Ajuntament del nostre poble ha decidit que la coberta de la tribuna del camp de futbol l'han de tornar fer els mateixos que feren la que va caure (Sant Pantaleó ens ajudi!), i que l'han de pagar ells. És a dir, que ni haurem d'anar a fer-li el "jornal des camí", ni ens posaran un recàrrec a la contribució. Gràcies, moltes gràcies. Tenim un Ajuntament que no ens el mareixem.

.....

Crec que en Pep Gómez (Construcciones Gómez-Gunitero, S.A.) és bona persona. A mi me pareix bona persona. Tampoc és que le conegui tant, però el seu posat és de bona persona i això a mi no mo sol enganyar. Què voleu? Jo me fii de la meua capacitat de percepció, i a en Pep el tenc ben catalogat. Val Pep? No permetis, ara tu, que la decepció s'apoderi de mi. No facis coses rares, Pep. L'opinió pública, al manco tothom amb qui jo he parlat, pensa que la responsabilitat de que caigués la tribuna no te correspon. No crec que a ningú del poble se li passi pel cap que aquest assumpte és cosa del picapedrer i sí de més altes instàncies. A qui tractes de tapar, idó? Per què, Pep, aquella pressada en retirar la tribuna caiguda? A què vengué aquella demostració en el Ple de l'Ajuntament, fent comparèixer a molts dels teus empleats? Si tu ets innocent -i jo crec que si ho ets- a què ve aquesta actitud defensiva? No me decebis, Pep, fent el joc als qui es queden darrera la roca. No tens tu perquè donar la cara pels altres. O sí? El teu honor i el teu prestigi professional ningú no els posa en dubte. En canvi sí pots fer-nos dubtar als qui creim en la teua bonhomia, quan ajudes a crear cerimònies de la confusió. D'acord, Pep?

.....

NO dic lo que pens de l'actuació d'algun partit polític, en el tema de la tribuna, perquè esl seus membres es fotrien tots els cap-rojos de la mar a fi de que no en quedàs cap. Ni el que subscriu.

.....

Hi ha coses difícilment comprovables, però que quelcom de cert deuen tenir quan corren de boca en boca. L'anècdota, en aquest cas, fa referència a la venguda d'un responsable del Patrimoni Artístic per inspeccionar el que s'havia descobert davall la Casa del Governador. Aquest senyor, que no sé quin càrrec té, havia recollit algunes mostres trobades en les excavacions (ceràmica, sobretot, i potser una sivella) en una boseta de plaàstic. Per a reposar forces, aquell bon home hauria anat a prendre un cafetet i oblidant la bossa amb les troballes, damunt la taula del bar. Quan s'hauria intentat recuperar la bossa, la madona del bar manifestaria que "aquella porqueria" la se n'havia duit el camió dels fems. T'ha agradat, secretari?

.....

" Al verme de mis libros rodeado,
no envidio más riqueza
ni otro estado"

... que va dir el clàssic. Se veu, però, que no tothom comparteix la mateixa opinió. Els responsables de l'escola d'adults del nostre Ajuntament, no troben alumnes. Ja sabem massa en aquest poble. Sobretot lletra menuda.

.....

Dijous 6 de novembre, 11'50 del matí. Escolt la ràdio. He posat en marxa l'aparell i no sé quina emisora tenc sintonitzada ni qui és el que parla. El qui està darrera el microfon està fent un panegiric de la llengua castellana i s'escandalitza de les mesures que s'estan prenent en els Estats Units contra aquest idioma. Parla de genocidi cultural, d'opressió i de repressió dels drets de les minories i de la necessitat de sortir en ajuda dels castellano parlants del país nord-americà. No és aquest un cas aïllat, són moltes les veus que, enutjades, demanen justícia davant lo que consideren un setge intolerable al castellà. ¿Sabeu on vull anar a parar? ¿Ho sabeu o no? Doncs sí, aquí vull anar a parar, aquí on vosaltres i jo pensam. És a dir... aquí.

CAP ROIG

L'EMBAULAT

VUITENA BAULA

Si hem de dir ver, aquella nit, l'amo en Toni Creu-Alta no podia cloure son. Un terbolí neguitós li barrejava les idees dins el cap. No podia fixar el pensament en una idea concreta. Totes, i en duia moltes en remolc, anaven a venien, es consentraven i es desdibuixaven, fugisseres, com vistes a través d'una capa d'aigua. Donava voltes sota les flassades, enmig dels llençols. La dona roncava i a ell, aquelles inflexions de greu sonoritat, el trasbalsaven força i el deprimien encara més. L'arravatament i les paraules enaltides de l'amo en Pere Antoni Cardaix li maçolaven el cervell: Nosaltres som la pàtria! I la pàtria ha d'esser eterna!

La Pàtria... l'eternitat... nosaltres... el poder... el nostre poder... Alemanya... Aquí me vull fixar... N'han sabut. Ells en saben. I Itàlia... Un fracàs... El liberalisme econòmic és un fracàs. I ells ho han vist. Alemanya ho ha vist. I Itàlia... I han cercat formes polítiques diferents per augmentar els guanys de la gran propietat. I Itàlia es salva pel feixisme. Victima de les seves pròpies contradiccions, el capitalisme es destruirà. Seran veres, són veres, les prediccions marxistes... Oh, nazisme salvador! Nazisme... Feixisme... I aquí la República! És per embogir. Boig, si, tornaré boig. Se destruirà el mateix... Ens destruïm! Nosaltres mateixos! Heu estat blanells. Som blanells. La classe obrera s'enforteix. Reprimits i tot alcen l'ull, acumulen forces. Ja poden trencar alè. Inevitablement pararan al socialisme. O al comunisme. Adéu privilegis! Adéu poder! Alemanya sí que ho ha vist clar. I Itàlia... I el Japó! I... I nosaltres... víctimes de les pròpies contradiccions. El capitalisme morirà... morirem! Ho diu en Marx. I qui és en Marx? Un xarraire barbut. I els obrers? Què són els obrers? Uns xerraires també? I les classes populars?... Despertem. Rompen el sotmetiment de sempre. Avui ja han actuat La Marsellesa pel carrer. Avui s'han fet els amos del carrer... Qualsevol dia ens donaran un retgiró. Ho present. Ho veig. Ens donaran un retgiró. Un retgiró gros! I l'exèrcit què fa? I què fa l'església? I els terratinents? Fan mamballetes? A qui fan mamballetes? Als partits partits polítics? Al parlamentarisme burgès? Foc! Foc! S'ha de pegar foc a tot. I a tots. A tots. Ja res ens serveix. Perillam.

I el nostre poder també. I els privilegis de sempre també! Foc! Foc! I guerra. Sí, guerra! Guerra i foc!

I de prompte, l'amo en Toni tengué la necessitat de remenar-se, de moure's. Però ja és tard, pensà, així i tot hi ha coses que no poden ajornar-se, que cal fer-les de seguida perquè una nit pot esser decisiva. Encengué el llum i mirà el rellotge. Encara és hora, encara era hora, hi ha que posar fil a l'agulla, hi havia que posar fil a l'agulla, encendre el foc. Deixà el llit i anà a la cambra del gendre que, amb tot el malareig de l'esvord i madò Llesca, no s'havia colgat a la cambra de la dona.

- Joan!

- Què hi ha de nou, padrí?

- No, no és res. I és molt. No fos tant. I li ordenà al gendre -el seu lema era "mando i ordeno"- que s'aixecàs per anar a cercar el rector i l'amo en Pere Antoni Cardaix.

- A aquesta hora?

- Encara no dormen. Els conec. Deuen comptar ovelles encara. Ah, i que venguí també en Toni des Moli.

- El marieta?

Sí, sí, el marieta. Té molta influència dins el jovent i cal aprofitar-ho tot, marietes i altres herbes.

- I ara què passa, padrí?

- Que els republicans ens faran una putada i cal estar previnguts. Au, au, fes via.

I en Joan, renegant per dintre de les cabòries sobtades del sogre, partí cap al llòbreg carreró de la rectoria. El rector, panxarrut i galtaplé, també renegant, s'aixecà, doncs ja s'havia colgat.

També ja estava al llit l'amo en Pere Antoni. En Toni des Moli no. Aquest estava ben deixondit comptant acudits obscens a una colla de jovent. Al obrir la porta es trobà amb en Joan. No pogué dissimular la sorpresa. No s'havien vist feia un grapat d'anys, però el record d'aquell darrer pic es servava ferm dins el seu pensament. En Joan l'havia humiliat força davant tots els reu-

nits. Amb una serenitat mal dissimulada l'invità a entrar.

- No puc, Toni. Solament venc per complir una ordre del meu sogre. Vol veure't ara mateix.

- Ell sap que... tu i jo...?

- No ho sé, jo no li he dit. I crec que no té res a veure una cosa amb l'altra. Però no sé el què vol.

- Be, espera'm que ara venc amb tu.

Un rellotge perdut per dins qualche casa tocava les onze. Els llums del carrer s'apagaren per encendre's de seguida. Era la senya. La central avisava als veïns que en mitja hora s'apagaria del tot. En Toni i en Joan, en silenci, pujaren el carrer del Port. A la plaça de l'Orient un grup d'homes baixava l'escala del Centre Republicà. Un d'aquells homes era l'amo en Miquel, el mestre d'aixa, pare d'en Joan. En Joan accelerà el pas.

Pel carrer del Vent baixava, bufanda posada, don Melcionet, el rector, amb el seu caminar falaguer, a passes curtes, tirant coces a la sotana. I pel carrer del Col·legi pujava l'amo en Pere Antoni Cardaix, ranquejant, gairebé sense forces per moure la seva corpora. L'amo en Toni Creu-Alta, assegut dins la sala bona, amb els canalobres a punt per quan s'apagàs el llum, donava voltes al afers d'aquell dia. De bon matí, el carrer bullia. Una munió de gent cantava La Marsellesa. Havia estat un dia diferent, com si de sobte s'hagués romput el mutisme d'una gent dòcil i silenciosa i saltàs per tot arreu una còsmica necessitat de cridar, d'esgargamellar-se.

Ell, l'amo en Toni, havia obert el balcó de pinte en ample per escatir la raó de l'avalot.

- Què putes passa aquí?

- Que ha entrat la república!

- S'ha acabat per tu l'exclusiva del poder, botifarra!

- Ara hauràs de menjar morena!

- Te baixarem la creu, Creu-Alta!

Tancà el balcó de cop. I, malgrat barrar persianes i vidrieres, li arribaven els crits injuriosos d'una gent que fins a les hores semblava muda.

Quelcom irreversible s'havia iniciat. L'amo

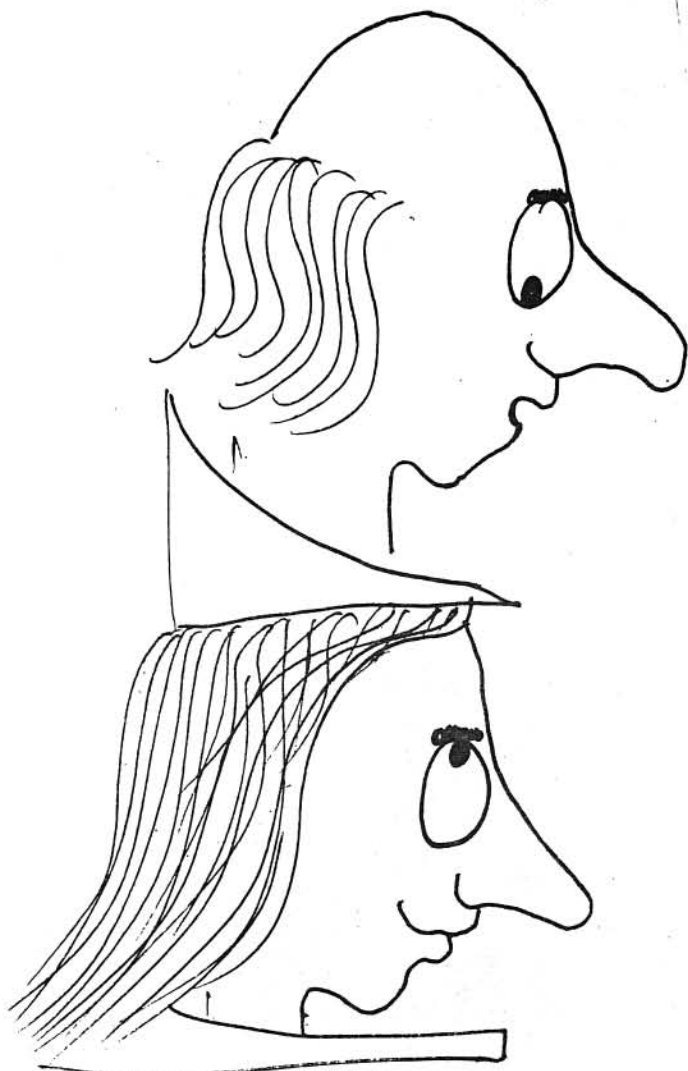
en Toni intuï que allò era el principi de l'esmicolament del seu poder polític i social que, tradicionalment, sempre li havia pertangut. Que a partir d'aquell dia res tornaria a ésser igual que abans. Calia fer alguna cosa, moure's, no quedar encreuat de braços mentre les classes populars prenién volada. Si havia de "menjar morena", en menjaria, però tenia molts de recursos per enfrontar la lluita, i els aprofitaria. Aquell ressó verbal del matí esdevendria tripijoc dramàtic, sagnolent si venia el cas. S'enfrontaria a la nova realitat. Si era precís, amb les pistoles i els fusells. I una paraula efervescent, com un verí salvador, li colpia el cervell: Feixisme!

ES XORIC DE SON XONA

Les consultes als savis

LES CONSULTES DELS SAVIS.

NO, no volem fer la competència als metges d'aquests conreus. Grans amics nostres són D. Llorenç i D. Bartomeu. I són molt sovint les ocasions en que mútuament ens consultam i receptam. Ja sabeu allò de que... una ma renta l'altra.

Al cap i a la fi, nosaltres no feim mal a ningú. Exposam fórmules domèstiques, receptes casolanes amb una descripció literària encara

més casolana. Tot això ben amanit i amenitzat amb exemples plàstics, cites il·lustrades, comparacions odioses, casos pràctics, sortides de to, scherzzos íntims, i estirabots que no tenen gran cosa a veure amb la síntesi dels experiments.

Però cregue-nos, tant als metges com a nosaltres, sense oblidar, a l'ATS, perquè tenim aspectes comuns: una vida llarga de dedicació, ancestral experiència; i cementiris plens ens recolzen. És això que la gent culta anomena cultureta populista o lingüística vegetal.

I no penseu que aquest article es converteix en un consultori sentimentaloides com el de la Srta. Francis i altres. No, no, no. Hem suprimit i no publicarem totes aquelles qüestions personals que fan referència a xorrades que porten el segell del desprestigi professional. Que cadascú guardi el el qui ha mort.

CARTA PRIMERA

Benvolguts savis:

Pateisc una lleugera malaltia però que m'ho fa passar molt malament. Després de cada menjada no puc aturar-me de fer singlots. I n'estic fart, em pot creure. Esper pugui orientar-me. Atentament. Joan Eltip.

RESPOSTA: La ciència popular ha donat mil remeis contra aquest desarreglo momentani dels conductes respiratoris que, segons el dir de la gent, consisteixen en que el que ha de passar per un forat passa per l'altre.

Algunes d'aquestes solucions al problema són: el girar un objecte al revés, el mirar a un punt fixe aguantant la respiració, el famós donar un susto, etc. tots tenen emperons.

El millor i més eficaç calmant dels singlots consisteixen en posar-se un terrosset de sucre a la boca i, sense obrir-la, deixar que es fongui lentament.

Inútil és dir que és una medicina de bon prendre.

CARTA SEGONA

Sr. savi i Sra. sàvia:

Som mariner de les barques del bou i fa una temporada que en anar a pescar em mareig.

Ho he provat quasi tot fora cap resultat. Em jug la feina i el físic. Què puc fer?.

RESPOSTA: Si vostè ja estava avesat al trip-trap de l'hèlice, al xec-xec de la màquina i al zim-zam de les onades, és molt raro el que ara el cap li xiuli zub-zub.

Si és de veritat que ha provat les biodramines, si vostè dorm el necessari i no beu esperit en excés només resta una fórmula que li farà l'apotecari: cloral: 3 grams. aigua destil.lada: 50 grams. Xarop de grossella: 60 grams i essència de menta: 2 gotes.

Sigui feliç i vagi bé. Salut.

CARTA TERCERA

Sr. Savi:

Hi hauria alguna manera d'evitar els talls a les mans? Ara que ve el fred no puc suportar-ho. Gràcies anticipadament. Servidora de vostè.

RESPOSTA: Em supòs que se refereix als talls que es fan a la pell per mor del fred, perquè si s'ho fa amb guinaveta la du clara sra! Doncs suposant lo que crec que suposa, li diré que no hi ha remei millor i que produeixi millors efectes que el VINAGRE.

Si ho provau, sentireu a un primer moment com una impertinència en forma de picor. Però pensau amb allò de que quan pica es que cura i quan cou es que madura. I el quid de la cosa està en que l'endemà ja hauran desaparegut els molestos talls de la pell de les mans, llavis, cara i altres llocs de pell delicada.

No dubteu que sigui millor que la vaselina, la glicerina i la bambolina i tots els acabats en ina, que segons crec son els alcaloides (ara, que el de la drogueria em digué l'altre dia que aquí no hi ha més alcaloide que le de la Cala de la Vila).

CARTA QUARTA

Sr. Savi:

Fa molt temps que cerc un específic per fer desaparèixer el pel (o vello) de la cara. Essent com som una dona i un xio peluda, la vergonya i els colors són també freqüents a la meua cara. Si vostè fos tan savi i amable de donar-me un bon remei jo quedaria contenta i pelada. Afectuosament. Srta. Llopis.

RESPOSTA: Sàpiga senyoreta Llopis que allà on hi ha pel hi ha alegria i que servidor te molt mal humor per tal motiu. Però si els seus costums estètics volen suprimir-se el vell, res més fàcil. I el remei és generalitzable a la resta de pels del cos.

Es tracta que després d'haver-se afeitat bé, s'unti la part on creix el pel amb goma aràbiga.

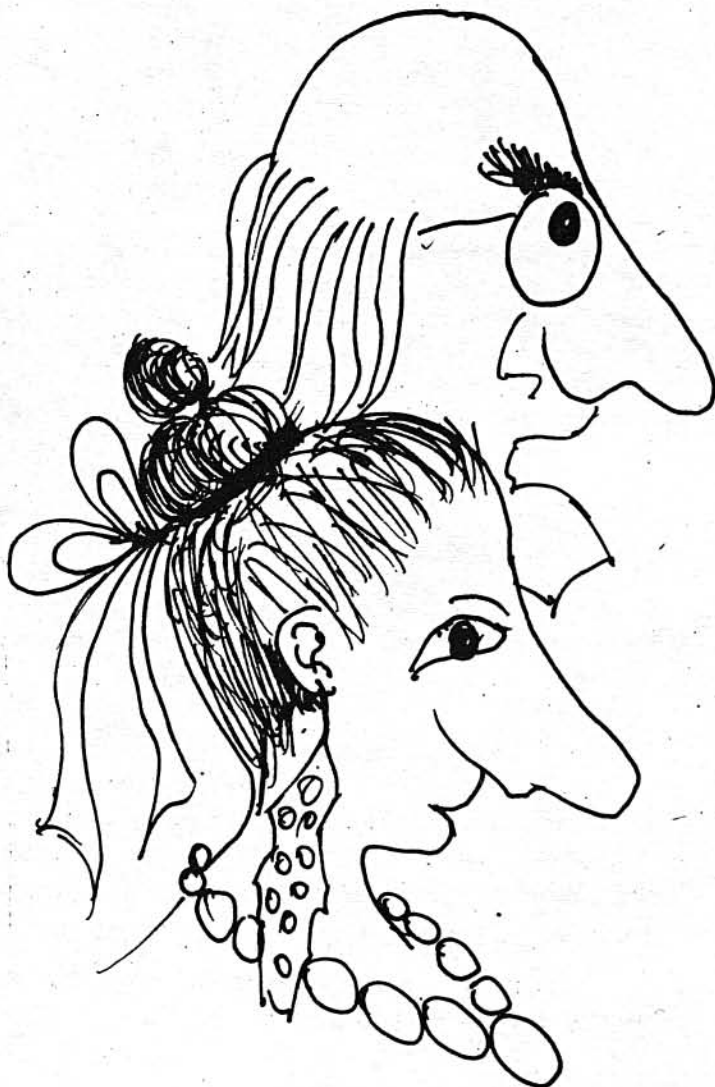
Res més senzill, llevat de voler-se llevar així els pels de la llengua, que són altra problemàtica.

ACABAM L'ARTICLE ESPERANT COM SEMPRE HAVER-VOS ESTAT D'UTILITAT PÚBLICA, I ENS ACOMIADAM FINS EL MES QUE VE POSANT A LA VOSTRA DISPOSICIÓ TOTA LA NOSTRA CIÈNCIA I PACIÈNCIA.

Els vostres segurs servidors.

q. b. s. p.

ERPE I EMRAC

Crònica dels aconteixaments succeïts des del 16.10.86 al 09.11.86, en relació a l'equip de Tercera Divisió de futbol, del C.D. Escolar:

19.10.86.- L'Escolar perd per 6-1 en el camp del Constància.

20.10.86.- La directiva de l'Escolar es reuneix amb caràcter d'urgència i, després de prendre la desició corresponent, es crida en Pep Fuster, a qui se comunica que ha acabat les feines com entrenador de l'Escolar.

21.10.86.- En Paco Acuña, de Manacor, es fixa com a nou entrenador de l'Escolar.

26.10.86.- L'Escolar guanya el primer partit de la temporada per 3-1 a l'Alaró, equip que fins aquell dia no coneixia la derrota. Alegria gran entre jugadors, directius i afició.

27.10.86.- Constat amb tristesa que el president de l'Escolar m'ha retirat l'escomesa, és a dir, que no me saluda. Sé perfectament que tot ve del dia que l'equip va jugar a Sta. Ponsa, contra el Calvià, en que tenguérem unes paraules. Com que a mi les coses no me solen passar de la gola en avall, no li havia donat més importància. El President, sí. Constat, amb realisme, que no té per què saludar-me. I finalment constat que no m'importa excessivament.

02.11.86.- L'Escolar perd 3-1 a Manacor.

03.11.86.- Se cerquen reforços. Es fitxa en Jiménez, que la temporada passada havia jugat amb l'Olimpíic i que durant la pre-temporada ja havia estat a prova però que no s'havia incorporat a l'equip a pesar de que a l'entrenador li pareixia bé.

06.11.86.- Des de distints sectors s'insisteix en que Toni Badia tornarà a l'equip. Jo no m'ho crec. No m'ho puc creure. És impensable que la directiva consenti que un jugador vagi i vingui quan li convengui. No seria seriós.

09.11.86.- L'Escolar empata 2-2 amb l'Hospitalet.

A modo de resum: Les coses no estan impossibles, però sí difícils.

Com que l'equip de Tercera Divisió no va bé, pareix que tot va malament. I no és així. Juvenils, Infantils, Alevins i Benjamins van d'allò millor, o quasi, i també marxen vent en popa els Seniors de basquet, i els altres equips fan el que poden, amb un balanç general que hauríem de qualificar de positiu. Concretament, els infantils de futbol estan fent una campanya sensacional, líders sense haver perdut cap partit i amb aspiracions serioses de fer-se amb el campionat. Sol passar això de que un arbre no ens deixi veure el bosc. Per bé que, en aquest cas, s'ha de reconèixer que es tracta de l'arbre més gros, el que fa ombra a tots els altres.

I res més. No deixeu que totes aquestes coses, ni per bé ni per mal, vos obsessionin. Està bé lo del deport, a mi m'agrada ferm, però no en podem fer una qüestió vital. En tot cas, feis lo que trobeu, independentment de lo que vos diguem jo o cap altre. Sort.